V. b. b.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom „KOROŠKI SLOVENEC“ Klagenfurt, Viktringer-Ring 26. Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Pol. in gosp. društvo Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Stane četrtletno: 1 šiling. celoletno: 4 šilinge. Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25·— cololetno: Din. 100·— Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII. Dunaj, 28. novembra 1928. Št. 48.

Zajec iz grma.

Med „Kärntner Tagblattom“ in „Bauernzeitung“ je že dalj časa hud boj. Po mnenju slednjega lista je vse, kar se v Avstriji za kmete stori, zasluga Landbunda, in vsega kar je za kmete slabega, kriva nemška kršč. soc. stranka. Vsak pameten ve, da 9 landbundovskih poslancev brez volje 71 kršč. soc. poslancev vendar nič ne more doseči. „Kärntner Tagblatt“ zavrača veliko domišljavost „Bauernzeitunge“. V tem časnikarskem boju je „Bauernzeitung“ zabrusila kršč. socialcem v obraz očitek, da so v zvezi z jugoslovansko iredento na Koroškem, in jo tako dolžila zveze z veleizdajalci. „Kärntner Tagblatt“ je nato zahteval dokaze. Zelo smo bili radovedni, kakšni dokazi bodo prišli na dan. Pa kako nas sili na smeh, ko je „Bauernzeitung“ kot dokaz prinesla notico „Koroškega Slovenca“ iz volilnega boja leta 1927. Nismo vedeli, da se upajo tako čiste roke prijeti list „veleizdajalcev“ in ga še celo tako zvesto brati. Ali naj smo na to ponosni? Ali morda v „Koroškem Slovencu“ mislijo najti sorodnih idej za njihov Anschluss? Čudno je, da jim je beseda „veleizdaja“ tako pri rokah. Ali pa so morda ob desetletnici Avstrije začeli izpraševati svojo vest, in so se spomnili te besede.

Pa k stvari, da nihče ne bo mislil, da vračamo zob za zob, in da se hočemo izogniti.

Kdor bere vrste iz „Kor. Slovenca“ od 13. aprila 1927, s katerimi „Bauernzeitung“ dokazuje zvezo kršč. socialcev z „veleizdajalci“, takoj zapazi, da je notica „Kor. Slovenca“ pisana od dopisnika na deželi, ki je pa uredništvo ni pregledalo, ker sicer bi ne bilo mogoče, da bi načelnik kršč. soc. stranke dr. Reinprecht bil označen kot duhovnik. V Celovcu bomo menda že vedeli, da dr. Reinprecht ni duhovnik.

Ali ni Landbund pred zadnjimi volitvami proti kršč. socialcem najraje agitiral s tem, da jih je dolžil zvez z nami, kakor so nas svoj čas kršč. socialci dolžili zvez s socialdemokrati? Volilni trik (zvijača) od strani Landbunda, da bi odvrnil velenemške volilce od Einheitslite, naj bo že dokaz? Samostojni nastop stranke je dopisnika podučil o resničnem stanju in izrazi svoje zadovoljstvo. To je vse, kar povedó besede, s katerimi je hotel udariti po kršč. socialcih, da s tem obenem udari po nas, ki smo mu ja najbolj na poti, ker ve, da bi večina naše stranke, če se jim posreči vzeti ji narodno zavest, zavrgla tudi versko zavest in postala plen Landbunda. V zahvalo bi Landbund tudi za sedaj naše ljudi ne imel druge dobrote kakor psovko: Windischer.

Ne dabi se spuščali v nadaljno prerekanje z „Bauernzeitung“, samo beležimo, da nas „Bauernzeitung“ ponovno imenuje veleizdajalce, da našo domačo duhovščino označuje: „An der Spitze die gänzlich jugoslavisch eingestellte Geistlichkeit“ in vprašamo Landbund, ali krije te označbe svojega glasila ali ne. Šele potem se hočemo nadalje pečati z natolcevanji lista. Od naše duhovščine pa vemo, da se bo sama znala na primeren način braniti očitkov lista, ki mu primanjkuje poštenega orožja proti nam.

Koroški deželni zbor

je 20. t. m. nadaljeval z zasedanjem, ki ga je prekinil 9. t. m., ker se je odkazalo par predlogov zopet odboru in je tedaj zmanjkalo gradiva. Zasedanje je trajalo dva dni. Najvežnejšo točko tvori predložitev proračuna za leto 1929.

Preds. Lukas poroča, da je bio predloženih glede službenega razmerja deželnih nameščencev več predlogov. Stranke so si edine v tem, naj znaša pripravljalna doba pragmatičnega deželnega uradnika za vse službene skupine 2 leti z najnižjo plačo dotične skupine. V stalno službo se morejo sprejeti uradniki šele po dveletni poizkusni službi, in sicer samo 1. januarja ali 1. julija vsakega leta po sklepu deželne vlade. Nato so bile izvršile določbe sprejete.

Zveza je z zakonom od 17. dec. 1927 znižala pristojbino na nepremičnine na ta način, da pri predaji kmečkih posestev odpade delež države, ne pa pri hišah v mestih. Posl. Reinprecht navaja slučaj, da je treba plačati pri kmečkem posestvu, ki je vredno 36.000 S, 648 S pristojbin, pri hiši v mestu pa 792 S, razlika 144 S. Mnenja o tem predlogu so bila deljena, a kljub temu je bilo sklenjeno, da se pristojbine tudi za mesta znižajo.

Posl. Gaggl poroča o računskem zaključku deželne hipotekarne banke, ki je napravila l. 1927 čistega dobička 149.278,88 S. Vsled tega more dajati tudi več posojil. Obtok zastavnic, zadolžnic in zlatih zastavnic se je zelo zvišal. Posojil je dala banka lani 27.155,35 S, vloge so znašale 4,174.887 S in rezervni fond 125.835,26 S. Zaupanje v zavod je zelo naraslo, ker jamči za poslovanje dežela. Seveda tudi ni manjkalo pritožb. Tičejo se predvsem počasnega poslovanja, da se v mestu lažje dobi posojilo nego na deželi in da je obrstna mera previsoka. Na počasnem poslovanju so krivi tudi zemljiškoknjižni uradi, ker vloge prepočasi rešujejo. Zavod bo moral najeti v inozemstvu posojilo. Dež. svetnik Zeinitzer želi, da bi se pri posojilih uvaževali posebno mali posestniki. Dež. svet. Schumy pojasnjuje, da zavod ne more vplivati na obrestno mero. Začasno znaša obrestna mera 9 odstotkov, s 1. januarjem se zniža na 8 in pozneje na 2 in pol.

Posl. Sattlegger poroča o spremembi zakona o uradniških plačah. Novi zakon tvori podlago z auspevanje učiteljstva in šolstva na Koroškem. Dež. svetnik Angerer pravi, da v zakon ni bilo mogoče uvrstiti, da bi se stari in novi upokojenci v prejemkih izenačili, ker je ugovarjalo proti temu finančno ministrstvo. Predoženi zakon potrebuje odborenje parlamenta, kateremu ga bo finančno ministrstvo predložilo samo tedaj, če je za tozadevne izdatke preskrbljeno v proračunu.

Pos. Lora je mnenja, da pomeni predlog poslabšanje dosedanjega stanja. Doslej je učitelj vedel, da bo prišel do svoje pravice, ako je položil predpisane izpite, zanaprej pa bo po štiriletni poizkusni dobi nastavljen šele tedaj, če bo kako mesto prosto. Tudi ni zadovoljen, ker se učiteljicam prepoveduje možitev do 35. leta.

Namestnik dež. glav. Leer odgovorja Lori, da pomeni zakon zboljšanje finančnega in pravnega položaja učiteljstva. Predpogoj z adobro vzgojo mladine je, da ma učiteljstvo primerno plačo. Ker stanejo deželo šole 6 do 7 milijonov na leto, ima prebivalstvo pravico zahtevati, da da šola otroku to, kar bo rabil v življenju. Pri nas pa se uvajajo dunajske reforme, ki se niso vedno obnesle. Slikanje in rezljanje vzame otroku najboljšo šolsko dobo. Prihajajo pa tudi iz glavne šole pritožbe, da manjka otrokem iz ljudskih šol podlaga za učenje. Tudi ni dobro, da so se v nekaterih okrajih preložile počitnice na poletje, dočim potrebujejo kmetje svoje otroke v jeseni za pašo. Gorski kmet ne more plačevati poslov. Treba se je na želje prebivalstva, ki šolo vzdržuje, nekoliko bolj ozirati. Deželni šolski svet je izdal lani odlok, da mora učiteljstvo nadzirati šolsko molitev. Del učiteljstva se je temu uprl. Učiteljstvo samo izpodkopava avtoriteto oblasti. Verske vaje se morajo nadzirati tudi vsled tega, ker je naše prebivalstvo religionzno in želi, da se otrok vzgoji versko. Učitelju ni treba moliti zraven, ali njegova dolžnost je, da nadzira. Krščanski socijalci so za to, da iz šole politika izgine, na drugi strani pa more učitelj pristopiti h kateri stranki hoče. — Dež. svetnik dr. Angerer ugotavlja, da novi zakon vsekakor znači izboljštnje učiteljskega položaja, tako glede plač in nadomestovanja. Dozdaj je 10 odstotkov učiteljstva romalo od šole do šole. Ko je bolni učitelj ozdravel, je namestnik lahko šel zopet k svojim staršem čakat. Za usposobljenostni izpit pa je potrebnih 20 mesecev službe. Predno je prišel tak namestnik na 20 mesecev, je večkrat preteklo 10 let. Zanaprej se bo sprejemalo v službo samo potrebno število učnih moči, a te bodo

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Zgodovina starega cilindra.

(Nadaljevanje.)

Posledica moje snubitve je bila, da je šla Zorica še v tistem tednu k svoji teti precej daleč od mojega kraja. Najne mlade ljubezni je bilo konec.

Minula je pomlad, minulo poletje. Srčna rana je že skoraj zacelila, ko naenkrat zvem, da se je Zorica zaročila z visokim, obenem bogatim uradnikom, ki je bil v ondotnem kraju na letovišču. Hitro sem bil tedaj pozabljen, ker vedno sem še upal, da se izpolnijo želje; moj šef se seve sedaj ni upiral tej zaroki, saj njegove nade so se uresničile.

Napočil je dan poroke. Bil sem v svojem stanovanju, da bi se ne sešel z njo, ki sem jo tolikanj ljubil. Skozi okno sem videl, ko se je pripeljal ženin s svojim prijateljem, ki bi imel biti za pričo. Ženin je bil že bolj v letih in izraz pravega uradnika, ki zavzemajo višja mesta. Strogo je gledal, kakor bi prežal, da bi mu nihče ni vzel njegove golobice. Uboga Zorica, temu možu hočeš darovati svoje mlado življenje.

Ženin in priča sta imela oba svetle cilindre na glavi. Seve tako visok uradnik mora imeti že cilinder, kako ne, ko sem si še jaz omisilil tako pinjo, misleč, da brez tega že zaroka ni veljavna. Da, cilinder sem imel, a zaroke ne, he, he. No pa pivaj zopet enkrat, saj se mi je že grlo zasušilo! No, prijatelj, dajva ga vsak eno kupico, saj nima kosti, he, he.“

In zopet sem moral trčiti in piti na stare spomine.

„No, in kako je bilo dalje?“ vprašam radovedno Milka, ki se je med pripovedovanjem ves razvnel.

„No, stvar je bila kratka. Ko so bili že vsi gostje skupaj in bi se morali podati v cerkev, prileti v mojo sobo ves zasopljen moj tovariš Miško, ki je bil priča za nevesto.

Pomagaj mi, dragi prijatelj, pravi in lovi sapo; ženin in priča imata vsak cilinder, jaz ga pa nimam. Ti ga pa imaš, kakor mi je povedal tvoj šef. Lepo te prosim, posodi mi ga za danes!

Gledal sem ga nekja časa, a tako čudno, da se je Miško ustrašil, ali nazadnje sem se divje zasmejal. Skočim k omari, vzamem iz škatle oni usodepolni novi cilinder, ki sem ga nosil le enkrat, oni nesrečni dan.

Tu imaš! Dobro se postavi ž njim! Naj cilinder gre k poroki in je priča vsega, ko nisem jaz oni srečni ženin, he, he; in če ga zmečkaš in se nazadnje nanj vsedeš, nič ne de, he, he, saj je izpolnil svojo dolžnost. Med starine je obsojen. (Konec sledi.)

služle nepretrgoma. Govornik priznava, da je veliko preveč učiteljic. Naj pripravnejše bi bilo, da bi mi žensko učiljišče za nekaj let zaprli, ali tega ne moremo vsled tega, ker imamo tudi zasebno žensko učiteljišče. Glede šolskih počitnic bi bilo treba doseči v deželi enotnost. Končno priporoča, da bi se dala učiteljstvu na razpolago sredstva, da more stalno slediti novim stremljenjem; igralno šolo napravi iz moderne šole pa samo slab učitelj. S tem je bila glavna razprava končana.

Novi zakon odpravlja označbo „pokusni učitelj" in jo nadomešča s „preklicni učitelj" (widerruflicher Lehrer). Po dveletni zadovoljivi službi in po usposobljenostnem izpitu bo preklicni učitelje imenovan, ako je kako mesto na razpolago, pravim učiteljem. Število stalnih učnih mest določi na predlog deželnega šolskega sveta deželni zbor, imenovanje pa izvrši deželna vlada. Plača preklicnega učitelja znaša brez krajevne doklade na leto 2058 S. Po usposobljenstnem izpitu se zviša plača vsako drugo leto za 72 S. Učiteljem na posebno težkih mestih, kakor na enorazrednicah, lahko dovoli deželni šolski svet posebne doklade, ki se ne vračunajo v pokojnino. Glede možitve učiteljic veljajo iste določbe kot za deželne uradnike. — Posl. dr. Reinprecht pojasnjuje, zakaj je njegova stranka za prepoved možitev učiteljic. Izkušnje so pokazale, da ni dobro, če poučujejo z učitelji omožene učiteljice. Gotovo je predvsem mati poklicana, da vzgaja, vendar iz teh zakonov navadno ni otrok, in taki zakoni nas ne interesirajo. Če pa so otroci, učiteljica nima več potrebnega časa, da bi posvečala pouku potrebno pažnjo. Po našem mnenju bi se učitejice sploh ne smele možiti. — Posl. dr. Angerer pripominja, da leže izboljšanje položaja poskusnih učiteljev že v tem, ker bodo ostali zanaprej stalno v službi. Dozdaj je bilo 150 pomožnih učnih moči menjaje v službi, zanaprej jih bo samo 50 in ti stalno. Število učnih mest se bo ugotovilo ob koncu šolskega leta po popisu otrok. Težkoče nastanejo tudi, če učiteljski par menja službeno mesto, V takih slučajih je treba premestiti tudi učiteljico, pogosto pa pride tudi do prepira med omoženo in samsko učiteljico. Nato je bil zakon sprejet. — V prihodnji številki bomo seznanili naše čitatelje z deželnim proračunom za eto 1929.

POLITIČNI PREGLED

S spremembo ustave ne bo nič, ker so se soc. dem. izrekli proti temu, da bi se dala zveznemu predsedniku pravica, da razpusti parlament in imenuje vlado in da bi predsednika volil neposredno narod. 5. dec. se vrši volitev novega zveznega predsednika. Predsednika volijo na skupni seji člani narodnega sveta in člane zveznega sveta. Delokrog predsednika je sicer skromen, vendar je borba med strankami precej huda. Omenjajo se sledeči kandidati: predsednik nar. sveta Miklas, bivši zvezni kancler dr. Ramek, dr. Paltauf, kirurg prof. dr. Eeiselsberg in vsenemec dr. Frank.

Inozemstvo:

Fašistovsko nasilje. Italija stoji na zelo slabih nogah, ker na tako nesramen način preganja manjšine. Narod, ki se čuti varnega, pusti živeti tudi drugim in le tak zatira druge, ki se boji za svoj obstanek. Goriški prefekt je odvzel uredniku „Goriške Straže" g. Kemperlu odgovorno uredništvo s prav bedasto in otroško utemeljitvijo, iz katere je lahko razbrati, da list ni bil ustavljen zato, da se ohrani javni red, pač pa radi tega, ker je bil tiskan v slovenskem jeziku, ker je bil slovenski. Vsak Slovenec, ki se upa slovenski goriti ali moliti, je že preganjan. Poslancu Besednjaku sledita na razdalji nekaj korakov stalno dva detektiva. Ponoči stražita tudi njegovo stanovanje. Detektiva imata na razpolago avtomobil, da lahko sledita poslancu tudi na deželo. Vsakega Slovenca, ki dr. Besednjaka pozdravi ali nagovori, policija zapiše. Končno so fašisti aretirali še Kemperla in dva njegova prijatelja, mu v avtomobil podtaknili 12.000 patronov za Steyer pištole in ga obtožili sedaj kot zarotnika in veleizdajalca. Položaj je tak, da niti sosedi več ne upajo občevati med seboj.

Preosnova šolstva v Jugoslaviji. Načrt zakona uvaja tri načine manjšinskega pouka. Prvi način predvideva za tujerodno deco otvoritev posebnega obveznega pripravljalnega razreda na državni osnovni šoli. Ta pripravljalni razred se ne računa v 8letno učno dobo. Na šolah, kjer je poleg dece z državnim kot maternim jezikom najmanje 30 otrok narodnosti, zaščitene v senžermenski pogodbi, se otvarjajo za to deco posebni razredi. V takem manjšinskem razredu mora biti najmanj 30 učencev, a biti jih sme največ 50. Deca s slovenskim ali srbohrvatskim maternim jezikom ne sme v manjšinske šole. V krajih, kjer prebiva izključno tujerodni element in ni šole v državnem jeziku, se morejo pod splošnimi pogoji, ki veljajo za ustanavljanje šol, ustanoviti manjšinske šole mesto manjšinskih razredov. Kot tretjo obliko manjšinskega šolstva pozna zakonski načrt zasebne manjšinske šole. Ustanovitev manjšinske zasebne šole je dovoljena pod splošnimi pogoji, ki veljajo za privatne šole, in še s posebnim pogojem, da je izkazano zadostno število dece samo dotične narodnosti, za katero se privatna šola ustanavlja. Otroci druge narodnosti se v tako šolo ne smejo sprejemati, ako se v dotičnem kraju nahaja državna osnovna šola. Pouk v teh manjšinskih šolah mora biti organiziran tako, da se v nižjem tečaju (prva 4 leta) poučuje tudi državni jezik kot obvezni predmet in da se zgodovina in zemljepis predavata v državnem jeziku. V višjih razredih se mora vršiti pouk v državnem jeziku, materni jezik dece pa je obvezni učni predmet. — Ta načrt daje manjšinam v Jugoslaviji dosti več pravic, kakor jih imamo mi koroški Slovenci, vendar Nemci v Jugoslaviji protestirajo proti njemu in pred celim svetom dvigajo protest proti krivici, ki jo vsebuje vladni načrt o ljudskih šolah. Zbor delegatov nemške stranke je v Novem Sadu tudi sprejel sklep, da prično Nemci v Vojvodini obširno zadružno akcijo za ustanavljanje in vzdrževanje šol in drugih prosvetnih ustanov. — Dunajski listi pišejo, da ureditev ne pomeni rešitve vprašanja, ker s stališča manjšinskega prava ne upošteva niti najmanjših zahtev. Dalje pravijo, da je šla Avstrija slovenski manjšini na Koroškem na roko na res liberalen način in da se tudi v Nemčiji prizadevajo, da zadostijo tam ostalim manjšinam v najširši meri. — Mi pa vemo, da stoji zadeva nekoliko drugače.

Drug veter v Albaniji? Beograjski listi poročajo, da je kralj Zogu napel, odkar je postal kralj, napram Italiji druge strune ter se je hoče otresti. Iz svoje bližine hoče odstraniti vse one višje uradnike in dostojanstvenike, ki veljajo za izrazito italofilske. Zogu želi, da se izpremeni pakt prijateljstva in varstva med Albanijo in Italijo in da pristopijo paktu tudi balkanske države. Italijanski poslanik je kralju zagrozil s protiukrepi. Grožnja se že izvaja na ta način, da je italijanski delegat pri albanski Narodni banki dal uradništvu banke jasen nalog, naj ne izplačuje več nobenih kreditov za ministrstva brez njegove osebne odobritve. Ta prepoved se nanaša tudi na kredite, ki bi jih zahtevala dvor in kralj. Kralj je takoj nato odstavil dosedanjega komandanta kraljeve garde, nekega italijanskega majorja. Govori se celo, da bo odstavljen tudi zunanji minister Vrioni, ki je italofil. Kralj Zogu bi se rad rešil objema Italije ter skuša pritegniti vsaj eno balkansko državo v dosedanjo dvozvezo z Italijo.

DOMAČE NOVICE

Vsenemško zborovanje se je vršilo v Celovcu dne 18. t. m. Udeležila sta se ga tudi vsenemška ministra dr. Schürff in dr. Slama. Na pozdravnem večeru v soboto prej je poslal načelnik celovške krajevne organizacije dr. Plasch pozdrave tudi bratom na Tirolskem, Češkoslovaškem, zelenem južnem Štajerskem in po vrnitvi vpijočim bratom v odtrganih delih Koroške. Minister Schürff je v svojem govoru povedal, da je v maju 1921 leta, ko bi se imelo vršiti na Koroškem ljudsko glasovanje za priključitev k Nemčiji, jugoslovanska vlada javno protestirala proti glasovanju in zagrozila, da bodo tedaj vkorakale jugoslovanske čete in pokrajino zasedle. V Velikovcu je še povedal, da živi na Spodnjem Koroškem, združen z Nemci, narodič, ki je sicer različen po jeziku, vendar po krvi in kulturi tesno z njimi zvezan, čisto druge narave kot oni za Karavankami. Še bolj zanimivo je to, kar so mu povedali oni, ki so ga v Velikovcu pozdravili, kar pa vsenemške „Freie Stimmen" lepo zamolčijo. G. dr. Pötsch je n. pr. pozdravil ministra v imenu Heimatbunda in domovini zvestega prebivalstva. Omenil je, da je treba nekaj storiti, da se domovini zvesto prebivalstvo gospodarsko okrepi, da se s tem ojači in ohrani zvestoba do domovine. Zahteval je tudi garnizijo za Velikovec. Minister je obljubil, da bo izkazano zvestobo do domovine poplačal s tem, da bo ustregel gospodarskim zahtevam. Posl. Feinig je prosil za milijon S za zadruge in denarne zavode. Drugače pa je treba pomagati pri naseljevanju, da se zabrani, da bi prišla posestva v tuje, jugoslavanske roke. Pliberški župan je povedal skoro isto, kar je bilo na vabilih na proslavo 700letnice mesta Pliberk. Zelo je tudi obžaloval, da v Pliberk ni mogoče dobiti garnizije. Zvestobo domovini hoče imeti plačano. Omenil je še, da so rajhovski naseljenci okrog Pliberka stalno stiskani po jugoslovansko arientiranem prebivalstvu. (Čujte!) Neizogibni direktor Wüster, ki je pred časom povedal, da se na utrakvističnih šolah poučuje slovenščina samo okrog tri mesece v prvem šolskem letu, potem pa se preide k izključni uporabi nemškega jezika in s tem ovrgel vse nemške laži, da so koroške utrakvistične šole dvojezične, je protestiral proti temu, da „Jugoslaviji prijazna" učitelja Herzele in Aichholzer zopet delujeta v deželi in sicer na že itak ogroženem ozemlju. (Ne vemo, kako morejo biti Nemci v Globasnici ogroženi? Op. uredništva.) Ker je dr. Schürff minister za trgovino in promet, so se sukale druge prošnje in zahteve okrog gospodarskih vprašanj, predvsem prometa. Čisto pa so gg. pozabili na „Ostbahn".

Celovec. (Izpred sodišča.) Odvetnik dr. Mravlag je igral pred vojno veliko vlogo v Mariboru in je imel glavno besedo v Volksratu. Dasi je bil slovenskega pokolenja, je bil strupen sovražnik vsega, kar je bilo slovensko. Po prevratu se je preselil v Celovec, kjer je otvoril svojo odvetniško pisarno. Tu si je nakupil tudi velika posestva in vse je kazalo, da bo tudi v Celovcu igral ugledno vlogo. Trudil se je sicer na vse načine, da bi se tudi tu uveljavil, toda ves njegov trud je bil zaman. Ni si mogel pridobiti toliko strank, da bi njegova pisarna uspevala. Ker pa je hotel živeti prav tako udobno kakor svoje dni, se je zapletel v razne nevarne špekulacije in jel je delati dolgove, dokler ga niso pognali v konkurz. 16. t. m. se je moral zagovarjati pred sodiščem v Leobnu, ki je bilo zato določeno, radi hudodelstva poneverjenja, goljufije in lahkomiselne kride. Obtožnica mu je očitala, da je poneveril svojim strankam, ki so ga imele za pravnega zastopnika, Gizeli Westenhold 150.000 S, Dori Kalamuniecki 17.000, Mariji Hauser pa 24.000 S in celo vrsto vrednostnih papirjev. Nadalje, da je osleparil banko Ehrfeld v Celovcu za 20.000 šilingov in banko štajerskih hranilnic v Gradcu za 25.000 S ter končno napravil od leta 1924 naprej 4 in pol milijarde K dolgov, ne da bi imel za to potrebno kritje. Dr. Mravlag je v svojem zagovoru slikal svoje življenje, da je imel v Mariboru dobro poslujočo pisarno, ki jo je moral po vojni opustiti, ker je bil „deutschfreundlich" itd. (tedaj se je izdal v Leobnu za „deutschfreundlich" Slovenca!). Sodišče je obtoženca oprostilo zločina poneverjenja, obsodilo pa zaradi prestopka lahkomiselne kride prav milostno na 3 tedne strogega zapora z enim postom pogojno. — Primerjajmo sedaj s to obsodbo drugo, ki je bila te dni izrečena v Celovcu. Na zatožni klopi je sedel bivši 25-letni bančni uradnik Oto Lazzin iz Wolfsberga. Do 30. junija je bil pri Koroški banki v Wolfsbergu, kjer je dobival na mesec 500 S plače, ki bi morala za samega človeka zdavnaj zadostovati. Po vojni je videl, kako se da tudi na drug način lepo zaslužiti, in je s svojim in tujim denarjem pričel špekulirati. Leta 1924 je vsled padca valute izgubil svoje premoženje. Od tega časa dalje se pričenjajo njegove špekulacije z nepoštenim potom pridobljenega denarja. Z lažnivimi navedbami, da bo kupil dinarje, da bo dobavljal gramoz za ceste in mora položiti kavcijo, da bo nakupil delnice Bleiberške unije, petrolejske delnice itd. je izvabil od ljudi mnogo gotovine in dve vložni knjižici. Veliko dolgov je z nadaljnim izposojevanjem sicer plačal nazaj, vendar je ostalo še 19.000 S neplačanih. Razni lahkoverni ljudje utrpijo vsled tega veliko škodo, posebno je prišla neka šivilja, ki mu je posodila 4200 S, ob vse svoje prihranke. Lazzin je dobil eno leto strogega zapora z enim postom v mesecu.

Št. Ilj ob Dravi. Po vseh svetih je bil na naši šoli otvorjen tretji razred. Sicer je bila naša šola tudi že prej trirazredna, s tremi učnimi močmi, vendar le z dvema šolskima sobama. Vlada je z vso silo pritisnila, da se je napravila tretja učna soba. Veliko denarja bo

stala, ki bo prišel od trdih žuljev, večjidel od slovenskih kmetov. Radovedni smo le, koliko se bo v zahvalo za to oziralo na naš jezik v šoli. Povsod se toži, da so za kmeta slabi časi in ni upanja, da bo kmalu boljše, ker kmet težko in za nizko ceno proda svoje pridelke, davki, posli in druge potrebščine pa rastejo. Še dosti na slabšem je tisti, ki mora plačevati tudi obresti. Uradniki in delavci, tudi vam ne bo dobro, ko bo kmet enkrat obnemogel!

Ribnica. (Ujel se je.) Poročali smo že o blagoslavljanju zvona za cerkev sv. Ane pri Ribnici O tem so poročale tudi „Freie Stimmen" seve zato, da bi mogle po svoji navadi udariti čez nestrpnost duhovnikov napram Nemcem. Poročale so, da je g. župnik Malgaj imel zelo lep govor, a da ga dober del poslušalcev ni razumel, ker je bil slovenski. Toda smola! Govor je bil slovenski in nemški in domači g. župnik je še celo takoj po maši oznanil, da bo po slovenski pridigi tudi nemška. Iz tega sledi, da „pobožni poročevalec" od „Freie Stimmen" ni bil ne pri sv. maši in ne pri pridigah, ali pa je med mašo in med pridigo stal zunaj pod lipo. Tako delajo. Pritožujejo se, da jih slovenski duhovniki zanemarjajo, zahtevajo pridige tudi za Nemce. Kjer so v primernem številu pravi Nemci, jim duhovnik ustreže, a ne pridejo, pač pa naprej vpijejo, da „dober del" poslušalcev ne razume slovenskih pridig, a v resnici pa je par brezverskih petelinov, ki nikoli ne vidijo cerkve od znotraj, pa naj bo v njej slovensko ali nemško. Cerkvene slovesnosti rabijo kvečjemu za hujskanje, versko življenje jim je pa deveta briga.

Ruda. (Še nekaj odgovora g. Derbuhu.) V „Koroškem Slovencu" št. 46. smo čitali, da je g. učitelj Derbuh pri občinski seji na Rudi stavil predlog, da se sklene, da ni res, da bi se Slovencem na Rudi godila krivica, ker je nastavljen na tamkajšnji slovenski župniji nemški duhovnik. Po našem mnenju bi bili merodajni v tem oziru odločevati le naši slovenski starši in pa slovenski verniki, ki kljub nemškemu bogoslužju še zmiraj hodijo v cerkev, ne pa oni gospodje okoli Bauernbunda, ki so sicer zahtevali nemško pridigo, a je še do danes niso prišli poslušat. Je pa res čudno, da ravno tiste osebe, ki odobravajo in zahtevajo za naše slovenske otroke nemško katehezo, zraven kričijo in se repenčijo proti Mussoliniju, ki ima enake odredbe glede južne Tirolske. Mi pa kljub vsem tem obredbam še nekako zavidamo tirolske otroke, saj kakor znano, se je zavzela za nje tamošnja duhovščina in se bo vršil veronauk še zanaprej v maternem jeziku. In nas ravno to najbolj boli, ko vidimo, da se trga naši deci iz srca očenaš, ki ga je učila slovenska mati, in kar je najhujše, s pomočjo nemških katehetov. Sad te germanizacije se najbolj čuti ob nedeljah v prazni cerkvi, kar je priznal sam g. provizor, ko je rekel na pridigi dne 14. okt. sledeče: Ihr habt die ganze Freude zu eurer Pfarrkirche verloren! To je povsem umljivo, zakaj če bi se Nemcem v Labudski dolini pridigovalo slovensko, bi gotovo ne hodili dolgo k pridigam.

Borovlje. V naš kraj se je pritepel pred kakimi leti neki g. Ankele. Ne vemo, odkod ga je prinesel veter, vendar pravijo nekateri, da je tekla njegova zibelka onstran Ljubelja. Ta fini gospod kaže prav posebne manire pri občevanju s Slovenci. V njegovo stanovanje bi imela priti neka starejša žena. Ko je izvedel in slišal, da govori slovensko, je obljubljeno stanovanje kratkomalo odpovedal z utemeljitvijo, da on ne more poslušati „Windischplappern". Sploh je dotični gospod prepovedal vsem stanovalcem govoriti slovenski. Ta mož je tudi zastopnik neke zavarovalnice. Zakaj neki hodi tudi k Slovencem? Da, „Geld stinkt nicht", pravijo Nemci. Sicer pa vemo, da tudi hiša tega mogočneža ne bo zrasla do nebes. Če se le ne bodo Nemci sramovali takih ljudi, ko pride do priključitve?

Glinje. Pri nas imamo nadučitelja, ki na prav poseben način vzgaja otroke. Ta mož ima prav posebno veselje s tem, da navaja otroke k telovadbi, a ne v telovadnici, temveč nositi morajo drva. Zgodilo se je pa, da se je pri tem neki šolar poškodoval in močno ranil poleg očesa. Toda naš gospod učitelj se ne zmeni dosti za take malenkosti, saj je dotični otrok samo sin revne dekle. Radovedni smo, kaj poreče k temu šolska oblast.

Hodiše. Kot se je že poročalo, se je ustanovil pri nas Heimatschutz. V svesti si svoje velike naloge, so se člani udeležili najprej pohoda v Inomost. Korajžno so jo sekali gor z namenom, da bi tudi tam pokazali svojo duševno višino, ali bili so krščeni s klofutami in brcami in mogoče še s čim drugim, kakor so poročali nemški listi. Na ustanovnem zboru tukaj so se zgražali, da ni bilo župana poleg, ko bi moral stati vendar na čelu. Če bomo videli, da bo tudi v bodoče res župan, bomo dosti lažje izhajali.

Zvezni predsednik dr. Mihael Hainisch je počastil pri svojem obhodu razstave kuharske umetnosti v dunajskem Kursalonu tudi objekt Julius Maggi, družba z o. z., Dunaj-Bregenz, s svojim obiskom. Zvezni predsednik je omenil, da že skozi leta pozna Maggi-jevo zabelo in jo stalno uporablja v svojem gospodinjstvu.

Sele. (Nesreča.) Ponesrečil se je pri napravljanju apnenice posestnik Simon Pristovnik, pd. Hus. Oster drobec kamna mu je zletel v oko in ga znatno poškodoval, da je nevarno, da morda ne bo več videl z njim. Prvo pomoč je ponesrečencu nudil dr. Jug iz Borovelj, nato se je podal v celovško bolnišnico.

Vogrče. (Igra in slovo.) Dne 18. t. m. so v Vogrčah zadnjič igrali pod vodstvom čg. Sekola igro „Turški križ". Reči se mora, da je igra uspela. Vogrški igralci so se res potrudili, da so dobro rešili svoje vloge. Kako korajžno je nastopala Uršula! Tudi druga dekleta so se dobro postavile. Pa stara Mina, kako dobro je znala pogoditi tip stare, pobožne ženice! Tudi vse druge in posebno Rabničana Štrigalico je treba pohvaliti. In Turki, na čelu jim janičar Jusuf paša, ki se potem izpreobrne, ker spozna svoj domači kraj in svojo sestro Uršulo, voditeljico kristjanske vojske. Turki so bili tudi primerno oblečeni in maskirani. Predvsem pa moramo pohvaliti lutrovskega predikanta Dihurja. Videlo se je, da je v tem igralcu poseben talent. Njegova težka in izdajalska vloga bi ne mogla najti boljše moči. Vsakemu se je v dno duše studil izdajalec, ki se hoče, ko vidi, da so se mu izjalovili načrti, sam obesiti. Igralcem vsa čast! — Nato smo se poslovili od čg. Sekola, ki zapušča vogrško faro in se preseli v Rož. Na oder so se vsedli občinski možje, v njih sredi čg. župnik. Odbornik Milač se je od čg. župnika v imenu vsega navzočega občinstva, v imenu blaške občine, v imenu posojilnice v Pliberku poslovil, hvaleč njegove zasluge za slovensko stvar v spodnji Podjuni, predvsem pa v blaški občini. G. župnik je bil vidno ganjen, ko mu je blaški župan s toplimi besedami izročil diplomo častnega občanstva. Vsem zbranim se je prisrčno zahvalil za njih hvaležnost in povdarjal, da je blaška občina najboljša v Podjuni in da te občine in tega ljudstva nikoli ne bo pozabil. Omenil je, da je njegovo delo in njegov trud veljal le dobrobitu občine, da bi občina dobro gospodarila in da bi ostala slovenska. Nato se je od svojega društvenega voditelja poslovil predsednik tamošnjega izobr. društva, g. Tone Vakovnig. Obljubil je, da bo vogrška mladina ostala zvesta idejam svojega voditelja, čeravno se bo čutila po izgubi njega zelo osamelo. Nato so sledili še trije govori članic tamkajšnega izobr. društva, vsi polni tople hvaležnosti do g. voditelja, hvaleč njegovo vseskozi požrtvovalno delo za vogrško društvo, pri katerem se je udejstvoval celih 19 let. Tukaj se mora omeniti tudi, kako popolnoma brez strahu nastopajo vogrški društveniki in društvenice z govori in deklamacijami. Kako gladko in čisto jim teče beseda! Povsodi ni tako! Pa tudi to je v glavnem zasluga čg. Sekola. Nato se je poslovil od odhajajočega še odposlanec šmihelskega izobr. društva, g. Mirko Kumer. Tudi pevci so še zapeli: „Oj, slavljenec današnji" in še par primernih pesmi. Tako se je slavnost zaključila. Iz tega se vidi, da je g. župnik pri nas zelo priljubljen in da ga težko pustimo iz naše srede. Njegove neizčrpne sile se bodo dale težko nadomestiti. Čg. župniku želimo v njegovi prihodnji fari obilo blagoslova božjega, sreče in miru na njegova stara leta. Med nami Vam je ohranjen najlepši spomin! Vam pa, Vogrčani in vse ljudstvo v blaški občini, kličemo: Ostanite zvesti naukom in načelom, katere vas je učil vaš dobri pastir in naš zvesti voditelj čg. Sekol!

Sele. (Stavbno gibanje.) Prebivalstvo Sel stalno narašča, zato je treba vedno novih stanovanj. Letos se je pridno zidalo in gradilo. V prvi vrsti naj imenujemo Valentina Travnika, bivšega pd. Babucnika, sedaj oglarja, ki si je pri Čevhih zgradil kajžico, v kateri biva kot puščavnik in kadi tobak. Njegovi kajžici podobna je „vila" Katre Olip ob ovinku nove ceste, katero so stari ženki zgradili dobri ljudje iz krajnikov, desk in žagovine, pa je ona zelo zadovoljna z njo in še ponosna nanjo. Čevhovi Meti in možu Matiji je zidar Peter Mak sezidal hišo, ki pa še ni dogotovljena. Ljubko leseno hišo sta si postavila v lepi sončni legi na Kuhelnovem drvar Miha Mak in sin Franc, njej nasproti na senčni strani pa France Čertov. Puškar Simon Jug je nategnil svojo enonadstropno hišico. Šola je dobila novo streho iz eternita na podloženih deskah, občinska hiša pa na zapadni steni, kjer je omet vedno odpadal, obleko iz eternita. Tesarska dela pri teh petih hišah so izvršili največ domači tesarji pod mojstrom Pirčarjem iz Apač, krila pa je tvrdka Fleischmann iz Celovca.

Borovlje. (Razno.) Letina je bila letos dosti nevoljna. Sena je bilo dosti, otave nekoliko manj vsled suše. Pred točo smo bili obvarovani. Krompir se je prodajal na debelo po 10 g, po trgovinah na drobno pa po 13—16 g. Letošnja ajda se prodaja po 32—35 g. — Čebelarji so bili srečni kot že dolga leta ne. — Državni praznik se je opravljal na prav slovesen način in bilo je videti, da ima pri nas 12. november več ljudi za seboj kot 10. oktober. Videti je bilo tudi precej zastav, posebno so se izkazali nekateri gostilničarji in trgovci, ki ob vsaki priliki razobesijo frankfurtarice. To naj si naši kmetje iz okolice dobro zapomnijo. — Na dan Martinovega sejma je bilo krasno vreme, vendar je bilo manj ljudstva nego druga leta, ker dan sejma ni padel na Martinovo. Prignalo se je okoli 60 glav živine, prodalo pa komaj 6 volov in 4 krave.

Celovec. (Razno. Brezposelni urad je izkazal 17. t. m. 4655 podpiranih brezposelnih. Število se je v enem tednu pomnožilo za 437. — Detektiv Leditznig in njegov pomočnik sta bila pod častno besedo izpuščena iz preiskovalnega zapora. Sodnijsko postopanje teče naprej. — Poštni urad Trušnje je dobil svoj telefon, ki je priklopljen zvezi Velikovec—Št. Vid ob Glini. Uradne ure so ob delavnikih od 8,30 do 11,30, od 14 do 17, ob nedeljah od 9—10 in ob praznikih od 9—11. — Za porotniško zasedanje 10. dec. so bili izžrebani iz naših krajev: Valentin Kometter, trgovec v Borovljah, Karel Korep, knjigovodja v Velikovcu, Janez Muden, delavec v Bistrici v Rožu, Alojz Milonig, posestnik v Straji vasi in Eduard Kügler, posestnik v Sinči vasi. — Natakarju Francu Korenu v Beljaku so vrgli opravo iz stanovanja in jo pustili na dvorišču. V jezi je polil svoje pohištvo s petrolejem in ga zažgal. Ko je prišla hišna gospodinja gasit, jo je udaril z vrtno lopato in jo težko ranil. — V Beljaku je hotelo ubežati 7 jetnikov iz zaporov okrajnega sodišča. Jetničarja je zbudilo padanje kamenja in peska. Takoj je šel pogledat in našel v zidu pol metra globoko luknjo, ki so jo napravili kaznjenci. Na dotičnem mestu je stena 1 in pol metra debela. — Že dalj časa je opaziti gonjo proti uradnikom, ki so prišli iz nemških krajev Češkoslovaške, ker odjedajo avstrijskim Nemcem mesta in nimajo smisla za potrebe alpskih dežel. Na zadnjem uradniškem zborovanju v Celovcu je bilo zahtevano, da se ti uradniki odpustijo iz državnih služb. Zahtevo je ponovil solnograški glavar, ki zahteva, da bi bilo poljedelsko ministrstvo, kjer so skoro sami sudetski Nemci, že enkrat zasedeno z avstrijskimi uradniki. Vidi se, da se gre uradnikom samo za mastne službe. — P. d. Janežiču v Želučah je 13. t. m. pogorelo gospodarsko poslopje z vso krmo, stroji in orodjem. Škoda znaša 13.000 S, zavarovalnina pa samo 5700 S. Požar je povzročil štirileten fant, ki se je igral z vžigalicami v listnjaku. — Neznani tatovi so ukradli pd. Lapušu v Zg. Vesci 2 panja čebel s 30 kg strdi v vrednosti 120 S. Panje so nesli k bližnjemu potoku, kjer so čebele utopili, strd pa pobasali. — Radio naročniki morejo odpovedati radio, da so ga ali prodali ali opustili, samo od 1. do 25. decembra vsako leto. Med letom članstva ni mogoče odpovedati. Četudi kdo umrje, morajo plačevati naročnino naprej njegovi dediči do konca leta. Radio odjaviti je treba pismeno. — Na sejmu v Pliberku dne 19. t. m. so bile sledeče cene živine: biki 1,10, junci 1,10, krave 1, telice 1,10, zaklani prašiči 1,70, plemenski prašiči 1,20, koze 0,70 S za kg žive teže.

DRUŠTVENI VESTNIK

Našim izobraževalnim društvom! Centrala S. K. S. Z. se je preselila v Celovec, zato besedo vam! Sredi društvene sezone smo že. Suče se svet in izobrazuje ljudstvo in vsaka zamujena nedelja je korak nazaj k apatiji in nezavednosti, vsaka lepa a neizvršena misel in neizvršen načrt le pobožna želja stare ženice. In vendar bi moralo biti društvo danes naša šola, ponekod naša cerkev, če smo in hočemo ostati. Društveni odbor! Če si agilen, bo živahno celo društvo, privlačen sestanek, igra dobra, ne pa društvena soba ali dvorana neprijazna in zapuščena in število članov samo približno. Določi približen letošnji program in naj si bi bilo društvo v še tako skromnih razmerah, bo lažje dihalo. Saj je društvo novo telo in le razvoj in razmah je naraven, nedelavnost in spanje pa bolezen. — Društveni predsednik! Glava si društvenemu telesu, ti usmerjaš, zastopaš in vodiš. Ti odgovori, zakaj smo mi člen slovenstva, zakaj torej naša društva; ti povej, da so sestanki in igre, predavanja in pesmi. le potreben izraz društvene duše, to je zdrave in prave narodnosti! — Društveni tajnik! Midva pa si bova prijatelja. Bodi društvu srce, ki ne bije samo ob nedeljah, ampak neprestano: sestavljaj spored sestankom in zahtevaj predavateljev, predlagaj igre, išči deklamatorjev, štej prave člane, beleži delo in — mi dopisuj. Dvoje src močneje bije in kri je še čistejša. — Knjižničar in blagajnik, vaju pa obiščem.

Sveče v Rožu. Izobraževalno društvo „Kočna" priredi dne 8. dec. ob 7. uri zvečer v prostorih gostilne Adam v Svečah Miklavžev večer. Na sporedu pevske točke društvenega zbora, moški in mešan zbor, šaljivi spevi „Krojač in čevljar", „Piskrovezec," in „Kavarica" s spremljevanjem harmonija. Nato nastop Miklavža in razdelitev darov. Opozarjamo na to vse prijatelje poštene zabave, posebno starše, da pripeljejo seboj tudi svojo deco. Darove za Miklavža je poslati društvu najmanj eno uro pred začetkom veselice v obliki zavitkov, označene z natančnim in razločnim imenom osebe, kateri so namenjeni, da ne nastanejo zmede pri razdelitvi. Vstopnina za odrasle 50 grošev, za otroke prosta.

Globasnica. Izobraževalno društvo uprizori dne 9. decembra t. l. Miklavžev večer. Na sporedu je velika tombola, igra „Sanje", petje in več šaljivih nastopov. (Natančni spored po plakatih.) Začetek točno ob 3. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen za novi kip sv. Rozalije.

Pliberk. (Razstava in igra.) V nedeljo dne 9. dec. razstavijo vogrška dekleta cel dan od 8—5 pri Brezniku kuharske izdelke iz svojega gospodinjsko-kuharskega tečaja v Vogrčah, ki ga je vodila gdč. Milka Hartmannova. Razstavljeni predmeti so v prid tečaju na prodaj. Popoldne ob ½3. uri se igra istotam „Zlata krona". Računa se predvsem na udeležbo Slovencev iz mesta in okolice.

Sele. Na prvo adventno nedeljo popoldne se vrši v Mažejevi dvorani Maklavžev popoldan z zanimivim sporedom. Glavna točka je nastop Miklavža, ki hoče kakor lani obdarovati male in velike. — V nedeljo navrh, dne 9. dec. prirede dekleta lepo zgodovinsko igro „Junaške Blejke".

Žvabek. (Lurška pastirica.) Ni mi žal, da sem šel v nedeljo dne 18. t. m. na povabilo prijatelja v nekoliko oddaljeni Žvabek k predstavi igre „Lurška pastirica". Igra je že sama na sebi lepa, še lepša, ako se dobro predstavi. In to je bilo tukaj; vse vloge so bile v dobrih rokah. Spomnim se le iskrene molitve in pesmi slepe Tilke. Tudi možem so postale pri tem prizoru oči rosne. Da so ljudje željni take dušne hrane, svedoči natlačeno polna dvorana. Prav bi bilo, ako bi hotele vstreči igralke želji, katero sem slišal med ljudmi, namreč, da bi se igra ponovila. — Dobro vino se pije dvakrat! Vam pa, drage igralke, hvala za prijetne ure in lepi vžitek! Na svidenje!

Kolarski pomočnik 122

star 18 let in zdrav, izuen posebno v kmetijsko-kolarski stroki, se priporoča cenj. g. mojstrom proti zmerni plači. Naslov se izve v upravništvu.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Policijski predsednik Schober je predviden za poslanika v Washingtonu. — Socijalistični župan v Železnem mestu je dobil nezaupnico. Občinski odbor je bil razpuščen in razpisane nove volitve. — Zdravnikov imamo v Avstriji 8041, za 872 več nego leta 1924; na Koroškem jih je 232 (28 več). — Landbund je na svojih 9 zborovanjih 18. t. m. zahteval omejitev uvoza, organizacijo prodaje, prepoved uvoza svinj s Poljske in po ceni kredite. Zborovalci so se izrekli tudi proti povišanju železniških tarifov. — Od prevrata do danes se je izselilo v Ameriko 13.175 ljudi, letos 1472. Povečini gredo izseljenci v Kanado. — Naši dolgovi so znašali 1. januarja 1250 milijonov S. 18. t. m. se je pred parlamentom na Dunaju prevrnil avtomobil. Pri tem je bilo 19 oseb ranjenih. — V Visokih Turah so divji lovci ponoči 15. t. m. v boju ubili orožnika iz St. Johanna am Tauern, drugega orožnika pa smrtnonevarno ranili. Divji lovec Huber je na ranah, ki jih je dobil v boju z orožniki, med prevozom v bolnico umrl. — Nemčija: Najvišji dimnik v Evropi so pravkar dogradili v charlottenburški elektrarni v Berlinu. Dimnik je 125 m visok, ne glede na temelj, ki leži 9 m globoko v zemlji in ima 21 m v premeru. Dimnik so zgradili, da dim iz elektrarne ne bo več onečiščeval ozračja. — Znameniti nemški pisatelj Sudermann je 21. t. m. umrl v Berlinu. — Poljska: V Premyslu se je podrla nova hiša: 3 mrtvi, 12 oseb ranjenih. — V kaznilnici v Graudenzu je zbežalo po 18 m dolgem podzemeljskem rovu 16 kaznjencev. Kaznjenci so v več mesecih z rokami skopali rov, ki je vodil iz vodnjaka na dvorišču kaznilnice v vrt sosednjega zemljišča. Zbežali so potem v dveh skupinah. Kmalu nato sta bila izvršena dva roparska napada, pri katerih so si nabavili denar in obleko. Policija je takoj ujela tri ubežnike. — Grška: Povodom svečane otvoritve anatomskega zavoda v Atenah se je porušila tribuna, ker je bila preobložena. Ranjenih je bilo 8 oseb. — Grško ministrstvo za narodno blagostanje pripravlja poseben davek na samce. — Francoska: Poštno letalo Marseille—Algier je v Palmi pri pristajanju zadelo ob strelovod na cerkvenem zvoniku in treščilo na tla. Pri tem je ubilo mater z otrokom. Tudi pilot je mrtev. — V trdnjavi Vincennes pri Parizu je iz neznanega vzroka zletela v zrak neka utrdba. Izpod razvalin so potegnili 12 mrtvih. Število ranjenih je veliko in tudi škoda ni mala. — Kitajska: 21 roparjev so po prekem sodu usmrtili v Hankovu. Bili so člani piratske tolpe, ki je 4. t. m. napadla angleški parnik „Shasi". Med roparji je bilo 16 Kitajcev. — Na Kitajskem gladuje začasno 12 milijonov ljudi, število gladujočih pa bo naraslo na 20 milijonov, ako ne pride pravočasno pomoč. — Kitajski morski roparji so ob ustju reke Jangtse napadli neko ladjo, umorili 15 mož posadke in vrnili ladjo šele proti odkupnini v znesku 16.000 mehiških dolarjev. — Amerika: Največjo knjigo na svetu ima trgovska zbornica v Los Angelesu. V knjigo vpisujejo obiske. Knjiga ima 4000 strani in tehta 340 funtov. — V Ameriki uporabljajo za ometavanje zidov namesto običajne malte v vedno večji meri omet iz drobno zrezanega papirja in vodenastega stekla. Tak omet, ki je posebno odličen glede izolacije, se s strojem razprši po zidu. — Ostale države: V okolici mesta Santander na Španskem so se pojavile cele tolpe sestradanih volkov, ki napadajo vasi in so doslej povzročili mnogo škode. Volkovi so raztrgali tudi mnogo ljudi, ki so jih zalotili na samem. — Družba sv. Mohorja ima letos 51.049 udov: število se je zvišalo za 2712 udov. Na Koroškem smo za 176 udov na zadovali. To se mora popraviti! — Angleški čudaki so ustanovili Finger-Club. Člani, ugledni trgovci in profesorji, odvetniki, zdravniki in drugi se zbirajo enkrat na mesec h kosilu brez noža in vilic. Jesti morajo z rokami. Prvo kosilo je obstojalo iz hrenovk, kruha, sira in marmelade ter so ga posneli celo za film. — V Sofiji na Bolgarskem je bil ustreljen bivši policijski prefekt Peleva. — Na Češkoslovaškem je okrog 80.000 ljudi, ki se pišejo Novak. Ustanovili so si društvo Novakov. To društvo ima že 11.630 članov. — V kitajski pokrajini Kiangsu se je oborožilo 800 žensk, da preprečijo ropanja banditov. Med ženskami in roparji je prišlo do ogorčenega boja, v katerem so imele žene 9 mrtvih in več ranjenih. Končno so bili po hudem boju banditi pregnani. — V Plznu na Češkoslovaškem se je prevrnil avtobus; 18 oseb ranjenih. — V bližini Stanislava na Poljskem sta trčila dva osebna vaka. Razbitih je 5 vagonov in 37 oseb težko ranjenih. — Čoln, v katerem se je vozilo večje število mladih deklet preko Nila, se je potopil. Utonilo je 20 deklic.

Leto 1929. Že se oglašajo preroki, ki napovedujejo, kakšno bo prihodnje leto. Tako pravi eden teh: V splošnem bo l. 1929 leto neprijetnosti. Politika bo zmešala glave tistim, ki se z njo pečajo, denarne skrbi bodo velike in borze bodo dožavljale močne potrese. V januarju in februarju bo močno snežilo. Pozneje bo vreme prijaznejše. Zimske neprijetnosti bodo v glavnem veliki vojaški manevri na morju, potresi in eksplozije. Pisatelji in založniki bodo imeli v teh mesecih bogate žetve. Pomlad se bo začela s poplavami, ki bodo ob svojem času uplahnile. Silno mnogo bo možitev in še več porodov. Poletje prinese vsakovrstne senzacije: vojaške in politične napetosti, kriminalne zadeve itd. Podobno bo tudi v jeseni, ki jo bo tem lažje prenašati, ker bo izšel tedaj že novi koledar za l. 1930.

RADIO-PROGRAM

Od 30. nov. do 4. dec. 1928.

30. nov. (petek). 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 18.30: O gospodinjstvu predava gdč. G. Krekova. 19: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. 19.30: Ljudska umetnost, predava dr. Vurnik. 20: Simfonični koncert kr. opere v Ljubljani. 22: Poročila.

1. dec. (sobota). 11—12: Radio-kvartet. 12.30: Reproducirana glasba. 18: Pravljice, pripoveduje Radio-tetka. 18.30: Delavska ura: O organizaciji prve pomoči zlasti pri obratnih nezgodah, predava dr. Otmar Krajc. 19: Nemščina, poučuje ga, dr. Piskernik. 19.30: Človek in Bog, predava univ. prof. dr. Veber. 20: Dramatična recitacija. 20.30: Adamič: Ecce dolor, poje pevski zbor „Ljubljane". Nato simfonični koncert godbe Dravske divizije. 22: Poročila.

2. dec. (nedelja). 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 11: Lahka glasba. 15: Reproducirana glasba. 15.30: Humoristično čtivo, čita pisatelj Milčinski. 16: Lahka glasba. 16.30: Preko Sibirije proti vzhodu; spomini vojnega ujetnika v Rusiji, predava g. Grčar. 17: Lahka glasba. 17.30: O gledališču, predava prof. Šest. 18: Veseloigra. 20: Parmov večer v besedi in pesmi. 22: Poročila.

3. dec. (pond.). 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30: Zdravstveno predavanje. 20: Radio-kvartet. 22: Poročila.

4. dec. (torek). 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 17: Lahka glasba. 19: Nemščina, poučuej ga. dr. Piskernik. 19.30: Kemija, predava prof. Pengov. 20: Prenos kr. opere. 22: Poročila.

Iščemo sposobne zastopnike 117

proti najvišji proviziji in stalnim dohodkom.

Tudi začetniki.

Bankgeschäft Friedrich Knoll,

Wien IV., Argentinierstrasse 29/7.

SLOVENCI! 121

V Podgori (Unterbergen). 20 minut od Borovelj, 5 minut od postajališča Podgora

prodajam 2 kmetiji;

2 hiši z gospodarskimi poslopji, hiše na lepem kraju, samo za strelјaj oddaljene, njive in travniki arondirani, 7 parcel gozda, ena od teh z zrelim gozdom.

Prodajam

obe kmetiji z vsem gospodarskim orodjem, z vsem pohištvom in kuhinjsko opremo. Vsaka kmetija ima svoj sadni vrt, ena hiša je celo enonadstropna. Več pove

Slavo Krže, Prisojna ul. 8, Ljubljana.

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. — Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk odgovoren Jos. Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenplatz 7.